

Bà Mẹ Tôi

An-Tiêm MAI-LÝ-CANG (Paris)

Mẹ tôi là một người đàn bà giản dị tầm thường cũng như bao nhiêu người đàn bà khác ở trong làng, nhưng có thể bà còn tầm thường hơn nữa vì bản tính quá bình dân, ít giao thiệp. Ba tôi mất, bà ở vậy nuôi con khôn lớn cho tới bây giờ. Trong cuộc sống va chạm hàng xóm hàng ngày của mẹ tôi nếu bà biết gì thì nói vậy, có sao nói vậy. Nói cách khác, bà không có được những cảm quan bén nhạy về tâm lý để đối phó và tìm cách lấy được lòng người. Bởi vậy cho nên, bà con gần xa ở trong làng thường hay thân thương gán cho bà là một mẫu người có tấm lòng hiền lương như cục bột. Thật vậy, nếu đã là cục bột rồi thì lăn sao cũng được, vì nó vuông dài tròn méo gì đó cũng tùy theo sự tiếp cận đánh giá của người nhìn. Tuy nhiên, có một điều là không ai có thể dám phủ nhận về cá tính đặc biệt của bà là thật thà và phúc hậu. Chính vì thế mà bà vô tình đã bị làm một thứ chứng nhân vô tội vạ, bởi lẽ bà cao tuổi cho nên ai có việc vui buồn nào cũng thường ghé thăm bà để trút bầu tâm sự hầu cho được hả lòng, hả dạ. Do vậy, về phần bà hễ khi nghe ai tới la cà kể chuyện vui thì bà chúc mừng, ai bày tỏ sự phiền muộn thì bà thành tâm chia sẻ. Thế rồi theo thời gian chầm chậm cứ vậy mà trôi qua, và bà đã bị trở thành một thứ cái máy "người" nhẩn, phát tin tự lúc nào không ai hay biết! Chính ông Tư ở làng bên nhờ bà mà mới biết được chuyện mình đã bị ông Tám trách móc, vì quên không mời ông tham dự kỳ đám giỗ trong tháng rồi. Còn ông Tám thì cũng nhờ qua bà mà mới biết được câu chuyện người em ruột của ông là bà Chín đã từng nói lén mình, về vấn đề tranh chấp đất đai trong gia đình chưa được ngã ngũ v... v...

Nhiều khi tôi cũng rất lấy làm ái ngại về bản tính thật thà của mẹ nhưng chẳng biết nói làm sao, vì sợ phật lòng rồi mẹ sẽ buồn. Một hôm nhân cơ hội mẹ đang có tâm trạng vui vẻ tôi liền gọi chuyện:

- Mẹ ơi! Con có cái chuyện này muốn nói cho mẹ nghe.
- Chuyện gì vậy? - Mẹ tôi hỏi lại.

Và thay vì trả lời, thì tôi lại hỏi tiếp:

- Mẹ có biết cái máy nhẩn tin trong điện thoại di động là gì không?

Điện thoại di động

Mẹ tôi nói ngay:

- Cái gì mẹ không biết chớ cái đó thì mẹ biết chớ, khi nào ai gọi mình không gặp thì họ để lại lời muốn nhắn ở trong đó, rồi khi mình muốn nghe thì mở ra nghe.

Biết mẹ chưa hiểu dụng ý của tôi, nhưng tôi cũng nói:

- Nhưng mà cái đó là khi nào mình muốn nghe thì mới mở ra, bằng không thì thôi, bỏ nó cũng được.

- Chớ sao! - Mẹ tôi đáp gọn.

Tôi định tìm cách nói quanh co thêm nhưng vì cạn ý, cho nên tôi vô đề liền:

- Bây giờ con nói cho vui chơi, chớ ý con muốn nói chuyện mẹ ưa kể về chuyện của người này cho người khác nghe, chỉ có vậy thôi.

- Mẹ kể cái gì, hồi nào? - Mẹ tôi hỏi:

- Thí dụ như mẹ kể về chuyện hai gia đình của anh em ông Tám và bà Chín đó chẳng hạn - Tôi nói:

Mẹ tôi liền phản ứng:

- Cái gì chớ cái đó, thì mẹ đâu có kể. Tại gì ông Tám than phiền bà Chín nói ông này nọ, cho nên ông mới tới nói cho mẹ nghe. Rồi còn bà Chín thì cũng buồn lòng với ông Tám nhiều chuyện, cho nên bà có đến đây tâm sự với mẹ. Và vì mẹ muốn làm hòa cho cả hai bên, cho nên mẹ phải nói chuyện của người này cho người khác nghe qua nghe lại, để mà hiểu vấn đề rồi dễ dàng giải quyết.

Biết tánh mẹ quá thật thà cho nên mới hóa ra như vậy, cho nên tôi cũng đành chịu thua. Tuy nhiên, bỗng một hôm thỉnh linh mẹ nói với tôi rằng là tại sao trong cái xóm này ai có cái gì cũng tìm đến mẹ để kể chuyện hoài! Nghe nhiều quá phát mệt, nay mẹ không muốn nghe nữa và dặn dò nếu có ai kiếm mẹ, thì tôi cứ nói mẹ đi vắng là xong rồi. Khổ nỗi có một điều là mẹ tôi có trồng một hàng bầu từ thiện ở ngoài đầu ngõ hàng rào, và nhiệm vụ của tôi là phải chăm sóc tưới nước thường xuyên.

Vườn tràu

Do vậy, hàng tràu từ thiện của mẹ tôi lá to rất tốt cho nên bất cứ ai cần thì cứ tới hái tự do khỏi cần phải hỏi han và trả tiền gì hết. Tuy nhiên, trong khi họ hái tràu, thì theo thói quen thường cất tiếng lớn lên gọi xã giao mẹ tôi đang ở đâu đó ngoài vườn. Và hể mà, khi mẹ tôi được nghe có ai kêu thì bà cũng lên tiếng đáp lại, thế là đã có thêm một câu chuyện nữa. Thông thường các mẫu chuyện đối thoại giữa mẹ tôi với họ đều bắt đầu từ vấn đề hỏi han sức khỏe, rồi tới câu chuyện chợ búa, nói thêm vài lời nữa thì họ đi ngay. Nhưng cũng có nhiều người nhàn rỗi ở không, nhân cơ hội đó ở lại nói chuyện chơi cho khuây lãng qua thì giờ.

Một lần, có dịp tôi được nghe qua đề tài câu chuyện:

- Con nhỏ đó ngộ như vậy, nếu là con tôi thì tôi chờ gả cho Việt kiều.
- Việt kiều nào? Ông bà cũng muốn lắm mà có ai giới thiệu đâu mà biết!
- Tôi cũng đâu biết, tôi chỉ nói vậy thôi vì tôi nghĩ gả cho Việt kiều thì sướng hơn là gả cho người nước ngoài.
- Chuyện này hên xui may rủi, đời mà chị. À quên, tại sao chị không chịu hỏi cưới nó cho thằng con trai của chị?
- Sợ con nhỏ đó nó hồng thèm, con gái bây giờ khôn lanh lắm nó tự biết giá trị của mình chứ không phải như xưa đâu. Thôi tôi đi nghe, bữa khác tôi trở lại nói cho chị nghe cái vụ này.

Tôi nghe trộm được câu chuyện đó, thì hiểu ngay là di Mươi đang nói với mẹ tôi về ai rồi. Nó là con Ngân-Tiên nhà nghèo nhưng khi vừa lên tuổi dậy thì, thì nó phổng phao bắt đầu trở nhan sắc quyến rũ rất dễ thương. Tuy không nói ra, nhưng ba mẹ của nó cũng đã biết là gia đình họ có phước, sở hữu được một cái gì mà họ hy

vọng nhìn thấy có tương lai tốt đẹp. Riêng phần con Ngân-Tiên, đương nhiên nó đã tự hiểu được sự sáng giá nhờ ở của trời cho đó, để dùng làm phương tiện tiến thân trong cuộc sống ở đời. Vì vậy, nó cũng ráng chăm học thi đua với các bạn cùng lớp, cùng trường nơi phố thị, nhưng về phương diện vật chất thì nó không thể nào đua đòi cùng với chúng bạn. Nguyên nhân chính đó đã làm cho nó hết sức tự ái, ưu phiền, đôi khi bị nãn chí không còn muốn theo học nữa, để mong đi tìm kiếm việc làm sao cho có tiền, có bạc. Do vậy, nó bắt đầu có khuynh hướng giao du với những bạn bè có dư thừa phương tiện vật chất, để hầu thỏa mãn những nhu cầu mà từ lâu nó hằng khao khát nhằm mục đích tiến thân. Rồi một thời gian sau, khi có dịp gặp lại bạn bè cũ thì nó thường tâm sự rằng, là khi chấp nhận vào trong bất cứ tất cả cuộc chơi nào, thì ai ai cũng đều bị mất mát mà cũng có lời. Và nó dẫn chứng trường hợp cá nhân của nó khi kết toán lại, thì thấy có lời nhiều hơn. Nó dang hai tay ra phô trương bộ ngực sau cái áo vải mỏng hở hang gợi cảm, đứng tréo đôi chân, và vuốt tay lên mái tóc óng ánh nhuộm hồng theo kiểu thời trang của tuổi teen, rồi tươi cười nói với một đứa bạn:

- Mày thử nhìn thấy mình còn y nguyên chứ có mất mát gì!

Con nhỏ bạn của nó đáp:

- Chắc hôn?
- Mày khéo lo xa, phẫu thuật bây giờ số một, bảo đảm y trang. Ngân-Tiên đáp lại như vậy.

Con nhỏ bạn của nó nghe nói thế liền đưa ngón tay trở lên chỉ vào cái đầu với dụng ý muốn nói về nhân phẩm, thì được Ngân-Tiên ma mãnh nhanh nhẩu đáp trả bằng một tràng lời văn vẻ nhưng nghĩ ra vô cùng chí lý:

- Trong xã hội này hiện nay làm gì còn có mấy cái thứ đó nữa mà mày sợ! Thực tế bây giờ đã có biết bao nhiêu con người gian xảo bắt lương, tì vết thâm sì, thậm chí còn có những kẻ xấu xa đê tiện ngoài sự tưởng tượng của con người bình thường ở đời. Còn nếu mày muốn nói về đạo đức hả! Đạo đức bây giờ có giá trị rẻ lắm bán chẳng ai mua, đem cho không thì cũng chẳng có ai thèm nhận, nói chẳng ai thèm nghe. Mình không có làm gì trái với lương tâm, mình chỉ sống và sinh hoạt bình thường theo nhịp quay của xã hội mà thôi. Con Bờm thời nay nó thực tế còn hơn gấp mười lần thằng Bờm ngày trước. Nói cách khác, nếu không có thêm vào hình ảnh của những con người đang sống như mình, thì một bức tranh nhạt cảm về vấn nạn xã hội có giá trị được vẽ ra sẽ không toàn bích...

Sau đó không bao lâu nữa, thì tôi lại được tin là nó đã tìm được việc làm có đồng lương hậu hỉ. Thế nhưng, ngay cả ba mẹ của nó cũng thực tình chẳng biết là đứa con gái của mình hiện nó đang làm cái nghề gì! Vốn người chơn chất, mộc mạc, ba mẹ của nó thường xuyên khuyên bảo con gái của mình là làm sao thì cũng phải ráng giữ mình. Và chỉ có vậy thôi, vì hễ mỗi lần về thăm nhà thì nó lúc nào cũng thường mang theo tiền bạc đem về cung cấp gia đình, vì thế cho nên ba mẹ của nó cũng có phần cả nể mà không muốn nói hỏi thêm điều gì nhiều hơn nữa.

Trở lại câu chuyện giữa bà già xin trầu từ thiện và mẹ tôi, thì sau khi bà ấy quay đi thì mẹ tôi liền gọi tôi vào và hỏi:

- Hối nãy con có nghe dì Mười kể chuyện nửa chừng về con Sót đó không?
- Con Sót nào? Tôi làm bộ hỏi.

Mẹ tôi đáp:

- Thì con nhỏ con của ông bà Chót đó chứ còn ai vô đây nữa, con ở xóm này mà không biết gì hết! Tôi nghiệp cho bà mẹ tôi thật thà chỉ biết có một, mà không biết đến hai. Tên mới của nó ở trên thành phố bây giờ là Ngân-Tiên chứ không còn là Sót như khi xưa nữa. Hiện tại, nó đang được một người bảo trợ bí mật nào đó đỡ đầu, bao bọc đủ điều. Sở dĩ tôi phải gọi là bí mật, là vì người này lúc nào cũng thường hay đeo khẩu trang lớn che kín mặt mày vào mỗi khi có dịp mà ông ta đi vào phòng trọ khang trang đầy đủ tiện nghi của nó tọa lạc ở tận cùng trong cái hẻm của một khu phố sang trọng. Ở đây, chỉ có một người duy nhất được nó giới thiệu về hành tung của người bí mật đó là bà chủ nhà cho mượn căn phòng trọ. Và nó gọi người này là ba nuôi ở xa thỉnh thoảng khi có dịp ghé lại thăm.

Dưới cái nhìn vô tư của mẹ tôi, thì con Ngân-Tiên lúc nào cũng lại là con Sót khi còn nhỏ thường hay chơi chung với tôi. Hai đứa thường thi đua nhau nhảy cò cò quanh quẩn trước ở sân nhà, và thỉnh thoảng nó được mẹ tôi gọi vào cho bánh kẹo ăn uống tự nhiên một cách ngon lành. Bây giờ, thì hai đứa đã lớn lên trở thành thiếu nữ nhưng cá nhân tôi bạc phước vô duyên, cho nên tôi tự biết thân đành cam phận, là mình không có thể nào để so bì được cùng với nó. Điều này, tôi biết chắc là mẹ tôi bà cũng buồn lây cho thân phận của đứa con gái mình. Tuy nhiên, có thể trong thâm tâm của mẹ tôi lúc nào cũng muốn khuyến khích tôi phải luôn luôn cố gắng phấn đấu cho chính bản thân cho nên bà nói tiếp:

- Con biết không, ở đời người ta mạnh thì dùng sức, còn mình yếu thì phải dùng chước. Mình không được ngộ tự nhiên bằng nó nhưng mà về cái hạnh kiểm thì chắc gì ai đã hơn ai. Mẹ coi con cũng có duyên lắm đó, con hãy cố ráng học sao cho hơn nó, để nay mai ra trường kiếm được việc làm nhiều tiền hơn nó. Vậy là mẹ vui lắm rồi. Ờ! Mà mẹ nghĩ lại, nếu con mà đẹp y như nó, thì chắc là mẹ chỉ chờ có dịp để gả cho Việt kiều mình mà thôi.

Ngưng lại tích tắc, rồi bà nói nữa:

- ... Còn không, thì con cũng phải cố gắng làm sao tìm cho có một việc làm tốt y như tình trạng của nó bây giờ, thì mẹ mới thực sự được an lòng.

Tôi nghe mẹ tôi vừa nói xong câu sau cùng, thì không hiểu sao làm cho lòng tôi tự nhiên phát sợ. Tuy nhiên, tôi cố che đậy để mong giữ được sự bình tĩnh. Tôi biết mẹ tôi quen thói nhìn đời bằng cặp mắt tự nhiên. Và bình thản, vô tư của một con người dân dã, chơn chất quanh năm ru rú ở ruộng đồng nào có biết gì nhiều về cuộc sống xa hoa, thiêu thân hiện nay nơi phố thị. Bây giờ, đã có biết bao nhiêu cô gái đã từng ôm mộng dở dang để được chọn làm siêu mẫu, siêu sao, siêu duyên dáng v...v... thì trước hết, đều phải bị trải qua những cuộc đố chác, trả giá khá đắt trong sự ép o về nhân phẩm. Đó là một đề tài phổ thông thực tế mà thời đại này người nào cũng biết, và cũng đã từng có nhiều ý kiến phản biện đối chọi khác nhau. Riêng về trường hợp cá nhân của con Ngân-Tiên đang đóng vai trò làm người vợ hờ, người tình hờ hay là làm bạn tri kỷ, tri âm v...v... gì đó với người bí mật kia, thì xem ra cũng chẳng có chút thú vị nào trong cuộc sống rục rồn của tuổi thanh xuân. Tuy nhiên, tôi không bỏ phiếu nghịch vì tôi luôn luôn biết tôn trọng cái điều gọi là hạnh phúc chân thành của kẻ khác. Và tôi cũng không bỏ phiếu thuận, vì lý do tôi cũng còn có những đắn đo, cân nhắc mà trong lúc này tôi chưa tiện thể để nói ra.

Hơn thế nữa, tôi cũng còn quá trẻ với đường tương lai sự nghiệp còn dài và tôi chỉ muốn sống được bằng niềm tin. Nhất là, tôi muốn mình còn được tự do không bị ràng buộc, để khi cần sẽ dễ dàng trở về sống với nội tâm và có những cuộc hành trình phiêu lưu trong ảo ảnh. Tuy nhiên, trên thực tế thì tôi vẫn đang mong cần có được một điểm tựa tâm hồn có trái tim chân thành thích hợp, hơn là ở gần bên cạnh một con người cơ bắp có thừa phương tiện vật chất để sáp vào một cuộc chơi mà hai bên đều cho rằng là mình cùng có lợi. Tôi tin chắc

như in, là với lòng dạ thật thà thì mẹ của tôi sẽ không bao giờ có thể thông cảm được cho với những ý nguyện gì mà tôi mong muốn. Cho nên, chính vì lẽ đó mà bà thường hay dạy con mình là hãy cố gắng nhìn vào học hỏi trước những tấm gương thành đạt vẻ vang của người ngoài từ mặt trái.

Còn mặt thật bên kia, nếu có những hình ảnh đục trong gì thì mẹ tôi cũng chẳng có bao giờ để ý quan tâm, chính vì xưa nay lúc nào bà cũng được trời cho có được một bản tính vô tư trong cuộc sống hằng ngày.

An-Tiêm MAI-LÝ-CANG